

Feiz ha Breiz

Kelaouenn viziek gant skeudennou

MIZ GOUERE 1932

Feiz ha Breiz

Kelaouenn vizek gant skeudennou
Renet gant Y.-V. PERROT

Koumanachou diouz ar bloaz - Breiz	1 lur	Embannou diouz ar bloaz :	1/4 pajenn 150 lur
Frans ha broioù stag outi	15 ar		1/2 bajenn 275 lur
Evid ar re a zo e diavéz bro	20 lur		1 bajenn 500 lur

Pa gemerer da nebenta pemp Feiz ha Breiz diouz ar bloaz, pep niverenn a deus da 10 lur hephen

Evid ar c'houmanachou koulz hag evit an embannou skriva da :

M. Fr. GEORGE LIN, administrateur, 4, rue du Château - BREST
C./C. Rennes 44-40

Kemennadurez d'hor c'houmananterien. — War golo an daouzekvet Feiz ha Breiz a en em gavo gant hor c'houmananterien, o fedimp, hiviziken, da baea, o unan, raktal, d'an A. George lin, 4, Rue du Château, Brest, C. C. 44.40 Rennes, ha neuze n'o devoz nemed dek gwenneg vizou evit degas d'eomp o arc'hant, e lec'h eur skoed, ma rankomp karga ar post da vont da c'houlenn o arc'hant outo betek an ti.

Pemzek dez goude ar gemennadurez-ze, ma ne vez deuet netra d'eomp, e kasimp, dre ar post, ar paper da baea.

TAOLENN AR MIZ

Ar Galon-Zakr tronet en ti, gant T. A.	265
Perig hag Azilis, gant TINTIN ANNA.	270
Kredennoù hag istorioù, diwarben ar c'hizier e Breiz, gant G. P.	273
Buhez tud va farrez.	282
An tri Angelus.	286
O dousder, gant J. L'HELGOUACH.	288
Ar goukou, gant Y. U.	289
Marvailhou.	291
Sant Yann hag Herodez, gant YANN WILHOU.	293
Feiz ha Breiz ar Vugale.	298
Keleier ar miz.	305
Divinadennoù.	307

DA BIOUS KAS AR SKRIDOU ?

Ar re a venn skriva pe embann eun dra bennak e Feiz ha Breiz a zo pedet da gas o skridou d'an Aotrou PERROT, Renner « Feiz ha Breiz » Scrignac (Finistère)

Hadou potach ha brouskon, hadou bleunioù

Hadou dibabet eus ar gwella tiez

TI A. HUON

Savet e 1840

L. AUDREN, DEUT WAR E LERC'H
17, Straed Siam — BREST

Téleg. AUDREN-GRAINES-BREST

Téléph. 5-35

BINVIU - PESKETA
KERDIN - SIFELL A BEP SEURD

Brezoneg en ti **TI A FIZIANS** R. C. Brest 49

“ L'ULMINUCINE MOREUL ”

est le dépuratif tonique idéal contre les humeurs, les vices du sang, glandes au cou, faiblesse, la toque des enfants.

Donne aux enfants ce teint clair et rose, indice de la santé.

Parfait pour les jeunes filles dans la période de transformation.

Indispensable aux personnes âgées qui se plaignent de fatigues, douleurs, retour d'âge.

35 ans de ventes toujours croissant sont la meilleure garantie de l'efficacité de ce produit qui a la faveur du public.

Mères de famille, ne vous inquiétez pas, tant que vous donnerez de l'Ulminucine à vos enfants, vous les mettrez à l'abri d'un grand nombre de maladies, c'est le meilleur préventif de la tuberculose.

Prix: Grand flacon: 29 francs;

Demi-flacon: 15 francs;

Petit flacon: 10 francs.

Si vous toussiez, prenez du Sirop Celtique, un de ceux qui sont le plus estimés. Prix: 12 francs.

POURQUOI ?

Ne jouissez-vous pas des joies artistiques mises à votre portée par la Science ?

Vous pouvez entendre chaque jour, chez vous, grâce à la T. S. F., des concerts, des conférences, des cours, des informations.

Demandez à la maison **RADIO-ART**, 14, Place de la Tour d'Auvergne, à Brest, et 32, rue Kéréon, à Quimper, une démonstration de ses appareils si simples, si faciles à manier.

Appareils **Radio-Art**, **Philips**, **Ducretet**, etc...
Phonos et disques des grandes marques **Columbia**, **Odéon**, **Polydor**, **Parlophone** etc...

YEG'HED ar VUGALE

Ar « SIROP FERET » a-enep an Doken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nez hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus cur'vlaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Ralfort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trousklennou leaz, ar werbl, an doureler fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.
Dépôt principal : **GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS**,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), Brest.

Feiz ha Breiz

Ar Galon-Zakr tronet en ti

« Skuilha 'rin a bep seurt bennoziou, war an tiegeziou e vezo laket enno, a-wel d'an holl, eun daolenn eus va C'halon. »

Ar c'homzou-ze lavaret gant Hor Zalver Jezuz-Krist da zantez Mac'harit-Mari, e Paray-le-Monial, a ziskouez ar c'hoant en deus da ren, dre e garantez, war hor familhou ha war ar bed a-bez; diskouez a reont ivez, en hevelep amzer, an youl en deus da zavetei, eur wech c'hoaz ar bed, dre an devosion d'e Galon-Zakr.

Unan eus an doareou gwella d'e lakat da ren war-nomp eo e lakat war e dron e pep hini eus hon tiegeziou.

Lakat ar C'hrist-Roue, war e dron, en hon tiegeziou a zo ober eun dra hag a zo bet aotreet ha kuzuliet gant hon Tadou Santel, Pi X, Beneat XV ha Pi XI.

H. n Eskibien hag hor beleien o deus hon aliet ivez d'hen ober. Grasou diniver en deus skuilhet Hor Zalver war ar re o deus savet eun tron d'ezan en o ziez, ar pezh a ziskouez e plij kals an devosion-se d'ezan!

Rapari an droug graet gant pec'hejou ar Vro, gounit eneu da Jezuz, kreski e garantez er c'halonou, setu ar pezh a vennomp ober evit stourm ouz an diaoul en deus disklaeriet brezel d'ar C'hrist, Roue ar Bed-Holl.

Ar pezh a glaskomp eo lakat Hor Zalver da Roue, en

tiegeziou, an eil goude egile, evit ma teuio, tamm ha tamm, da veza roue ivez, er broioù!

An dud a vez kollet a vagadou
Ha saveteet a hiniennou !

Kement-se a zo gwir evid ar c'horfou ha ker gwir all evid an eneou!

A vagadou eo e vez distroet an dud diouz Doue ha diwar hent ar baradoz; a hiniennou eo e ranker o lakat a-nevez war an hent mat.

Evit ma teuio tronedigez hor Zalver da veza hent bras ar zilvidigez evid eun tiegez e ranker hen ober evel ma 'z eo dleet.

I. — Petra eo an dronedigez ?

Ar ger-ze a ziniti « lakat war eun tron ». An dronedigez a zo eta eur gouel a raer evit lakat ar Galon Zakr « *evel war eun tron* », da lavaret eo *er plas kenta ha kaera en ti*, hag en em voestla goudeze da Roue an nenv hag an douar.

Laket e vezo taolenn pe skeudenn ar Galon-Zakr, el lec'h m'en em vod holl dud an ti; en doare-ze an tiegez kristen a-bez a anzavo, dirak an holl, rouantelez dianavezet an Aotrou Doue.

An dud, a diadou, a deuo, evelse d'en em rei d'Hor Zalver, da c'headal m'en em vouestlo an holl poblou d'ar Galon-Zakr, rak diouz an tiegeziou eo e vezo ar broioù: dre ma wellaio an tiegeziou, e wellaio ivez ar broioù!

Gounit eneou da Zoue, er gêr, da genta, eno ema an dalc'h; ma 'z eus eno eur bugel foran, ar re all a boanio, dre o fedennou hag o sakrifisou, da gaout, digant ar Roue trugarezus, dizro an dianket.

Gouel tronedigez ar Galon Zakr a c'houezo en eneou kalonek tan an abostolaj, hag o lako da boania da skigna rouantelez an Aotrou Doue, er parreziou, er c'hêrioù hag er broioù!

II. — Penaos e tle beza graet gouel an dronedigez ?

Gand ar brasa lid: evel eur roue eo e ranker digemer t Hor Zalver Jezuz-Krist, Roue ar bed.

P'hen devez c'hoant da enori unan bennak hag a garomp e lakomp hon ti da veza kaera ma c'hellomp: gwalc'het e vez ar pezh a zo da walc'hi; skubet ar pezh a zo da skuba; koaret ar pezh a zo da goara, spuret ar pezh a zo da spura, bleuniet ar pezh a zo da vleunia.

Daoust ha n'omp ket gouest da ober kement all evid an hini en deus hor c'haret muioc'h eget n'eus fors pioù?

A-raok al lid: Dibabit eun dervez d'hen ober; an hini a blijo ar muia d'eoc'h, gouel er zant bras bennak, gouel an tad pe gouel ar vamm pe gwener kenta eur miz.

Molt d'an oferenn ha d'ar gommunion en deiz-ze; lakat eun oferenn zoken, pa c'heller. Renka taolenn ar Galon Zakr e braoa plas an ti gant goulou ha bokedou en dro d'ezhi ha tu ha tu poltrejou tud an ti, dreist-oll, ar re n'emaint ket er gêr.

Pedi ar beleg, ar gerent hag ar vignoned: eur beleg a dle beza e penn ar gouel evit benniga ar skeudenn pe an daolenn hag evit gellout gounit an induljansou. Pa ne c'hell ket ar beleg dont, an tad pe ar vamm a c'hell ren ar gouel en e lec'h, gand ma vezo eur *Galon Zakr* venniget en ti. Arabad eo lemmel ar groaz, war zigarez lakat ar Galon Zakr en he flas; ar groaz eo ar brasa testeni a jom ganeomp eus karantez vras hor Roue.

Epad al lid: e c'heller lenn pe zelaou lenn ar pedennou kaer ez eus staget induljansou outo. Kana a c'heller ivez eur c'hantik d'ar Galon Zakr.

Goude al lid: e ranker sina eur paper a vezo kaset gand an hano hag ar ehomadur da zekreourez an eskopti pe da zekreourez ar Galon-Zakr, 35, Rue de Pic-

pus, Paris XIIe; eur paper all a vezo sinet c'hoaz ha dalc'het en ti, da zerc'hel sonj.

Gouel an dronedigez a deu, evelse, da veza evel eul lizer-emgleo, kinniget gand ar Galon-Zakr, ha digemeret gand anaoudegez vat gand an tiad a-bez.

Eur gouel a zigoll eo ivez; ar familh gristen a fell d'ezi frealzi ar roue dianavezet ha dismeganset e kals a diegeziou hag a bromet renta d'ezan atao ar c'hloar hag an enor a nac'h outan an dud fallakr.

III. — Pe seurt frouez a zoug gouel an dronedigez ?

Troni ar Galon Zakr n'eo ket hepken spega eun daolenn ouz eur voger eo, met, disklaeria, evit mat, ec'h anavezet H. Z. Jezuz-Krist evit Roue.

M'ho peus c'hoant e renfe ar Galon Zakr en ho kêr, e rankit senti ouz gourc'hemennou ho Roue hag ouz re e I'iz, beza fidel da zeveriou ho stad ha poania da ober ar pezh a c'houlenn diganeoc'h: en eur ger, *renit eur vuhez kristen*.

Gwelit e Jezuz eur mignon feal hag Holl-C'halloudek; deuit davetan el laouenedigez koulz hag en dristedigez; er poaniou, en dispartiou, en trubuilhou, en daerou a skuilher war ar beziou koulz hag el levenez a darz en dro d'ar c'havellou.

Ha, dreist-holl, fiziit war e garantez! Jezuz ho kar, daoust d'ho pec'hejou, muioc'h eget n'och gouest d'her c'hompren hag a fell d'ezan beza karet ganeoc'h. C'hoant en deus da jom ganeoc'h en ho ti, etouez ho tud; arabad eo d'eoc'h e zoania gant ho pec'hejou ha m'en em gavfec'h d'hen ober, distroït davetan, raktal, evid e frealzi ha rapari ho sempladurez. Hag ho ti, neuze, a vezo, e gwirionez, ti Jezuz, e gêr, eur baradoz da ziskuiza, eun ti Nazareth nevez, e lec'h ma selaouo ho padennou, e lec'h ma talc'ho d'e bromesaou, rak lenn eo an Hini a zalc'h atao d'e c'her.

Evelse, en ho kalon birvidik e kresko ar garantez

hag an doujans a dleit kaout bepred evit Kalon Jezuz.

Setu perak; e nevezoc'h ho konsekrasion, bemdez, dre eur bedennig verr a stagoc'h ouz ho padennou diouz an noz, pa vezo daoulinet holl dud an ti dirak taolenn ar Galon Zakr; he nevezi a reoc'h, dreist-holl, *bep gwener kenta 'r miz*; en deiz-se e reoc'h ivez ar gommunion ha d'ar yaou da noz, ho pezo aozet ho kalon oc'h ober an eur zantel kemennet gant Hon Tad Santel ar Pab Pi XI. Nevezi a reoc'h c'hoaz ho konsekrasion d'an dervezicu brasa eus ho puhez, derveziou a levenez ha derveziou a ganv.

Dreist-holl, deiz Gouel ar Galon-Zakr ha Gouel ar C'hrist-Roue ar Bed, e reoc'h gant muia ma c'helloc'h a lid, evel goueliou bras en ho familh.

Aliesia ma c'helloc'h, e tostaoc'h ouz an daol zantel. Kalon Jezuz eo he deus roet d'eomp Sakramant an Aoter ha sakramant an Aoter eo a ro d'eomp Kalon Jezuz.

Ouspenn a reoc'h c'hoaz: beza e vezoc'h ebestel; rei a reoc'h da anaout en dro d'eoc'h petra eo an devosion d'ar Galon Zakr hag he skigna a reoc'h e pep doare.

Familhou kristen hag ho peus laket Jezuz da vestr en ho ti, Jezuz a fizio warnoc'h evit lakat e rouantelez d'en em astenn eus an eil penn d'egile d'ar bed.

Troet gant T. A.

Perig hag Azilis

Daoust ha taolet ho peus evez, lennerien ger, ez eo stag Azilis da verka he dispignou war he c'hayer, e brezoneg? Per en deus he skoliet war ar poent-ze: « P'eo gwir ec'h ouzout brezoneg, emezan, n'ouzoun ket perag na skrivfes ket e brezoneg? Kals e vezo aesoc'h d'id eged trei da venoziou e galleg! Va mestr-skol a lavare e oa tud diwar-lerc'h ar re ne ouient ket, en hon amzer-ni, lenn ha skriva brezoneg. Den na zello ous da gayer nemedot, ha ma res- eur fazi bennag en troiou kenta dont a ri d'en em ober; n'az peuz nemed beza war evez pa lennes an Aviel diouz an noz! »

Azilis sen'us, he deus heuliet ali Perig, rak c'hoant he deus da ziskouez he deus kement a spered hag eun avel. Laouen e vez p'he deus desket eun dra bennag ha buhan a-walc'h e lavarfe war-lerc'h an impalaer bras Titus. « Eun dervez kollet eo pa n'em eus desket netra » ha gwelloc'h c'hoas, evel eur gristenez e lavar bemdez: « Va Doue, roit d'in ar c'hras d'ober eur vad bennag d'am n'esa hizio ».

Laouen bras oa p'he devoa gellet tenna Oliv a boan evid ar pardon; laouen oa ive o veza ma poanie Oliv d'en em c'helle, pedi rae eviti; brema, ar plac'h yaouank a zirede zizober eus he siou fall; he c'hennerzi e rae muia ma daveti bep tro m'en em gave eun enebiez bennag ganti.

Antronoz ar pardon e teuas d'ar red d'he gwelet:

— « Da drugarekaat a ran, emezi; an holl o deus kavet mat va zamm friko; hag a-raok mont kwit, Moris en deus lavaret d'in : « Te oar aoza boued gwelloc'h eged n'eus fors piou! pa zimezin, e lavarin d'am hini goz dont aman da zeski ganez! » Poan em eus bet o klevet ar c'homzouze, Azilis! Anat eo diouto n'eman ket en e spered dimezi ganen! »

« Paour kez Oliv, eme Azilis, arabad'eo d'id koll fisians! met sonj-ervad araok komz, beilh bepred war da deod, rak gwelet a rez, diwar da goust, pe gement a boan e c'heller ober gand eur ger hebken! Ar c'homzou ez eus a bep seurt anezo; lod a zo skanv hag a nij gand an avel,

lod all a zo pounner hag a gouez evel mein war ar galon; lod a zo aour, lod all houarn, lod a zo skournet, lod all entanet; darn anezo a zo flour, darn a zo rust; darn a zo karget a gasoni, hag a laz evel birou bilimus · darn a ro ar vuhez, a frealz an den, Diouallop. Oliv da c'hlaza den ebed gand hor c'homzou, rak hon teod a zo bet roet deomp gant Doue evid ober vad ha dre-ze, servichout d'e c'hloar, A-wechou, pa vez droug ennomp e sav komzou trenk awr hor muzellou? arabad eo deomp o lezel da vont ermez eus hor genou, rak « ar ger dalc'het a zo sklavour an hini laosket, enebour! »

— « Te a oar o renka, evelato Azilis, eme Oliv! ha pa sonjan em oa c'hoant, n'eus ket keit-ze, da rei kenteliou d'id! abeg a gaven ennot abalamour ma talc'hes start d'az kwiskamant, d'az yez, d'az hano zoken! »

Nebeud a-raok m'oas aet gand Per, em oa laket droug ennot, p'oan en em erbedet ouzit d'az lakat da jench hano! Pegen diboell e oan? »

Azilis a c'hoarz a galon vat o klevet Oliv! Muic'h eget ne reas en dervez-se pa deuas he mignonez d'he c'haout :

— Perak ne heulies ket ar c'hiz? Dleet e yefe d'it mont e tog? komz galleg ouzin? ha chench da hano koz a Aziliz? ma karfes...

Ne c'hellas ket echui; eben a oa savet en he zav, soun he fenn ganti, he dourn astennet evel hini eur barner hag a lavaras :

— « Kollet az peus da skiant-vat, petra? va hano ha va brezoneg a zo evel tenzoriou roet d'in da zerc'hel! Va hano a zo koant, va brezoneg a zo kaer; va hano a zo eul lodenn ac'hanon, va brezoneg a zo boued va spered, harp va feiz, hag e fell d'it e tilezfen an eil hag egile? Muntrez e vijen ma sentfen ouzit! rei a rafen armou da re-all da laza va bro; ha piou a anavezfe « Azilis ar Prat » dindan he zög nevez, gand he hano nevez? »

« Cécile Dupré » son chapeau!! evit beza henvel ous ar pennou divalo a gresk bemdez an niver anezo dre aman? o va gwiskamant ker, va c'hoeff karet, c'houi hoc'h eus va diouallet alies eus an droug-spered, ne vankin morse deoc'h, n'ho tilezin biken! »

Spontet, kouls lavaret e voe Oliv ous he gwelet ker

kounnaret, hi ken habask! ous he c'hlevet o komz ken di-
chek, hi kel lent! met, abenn eur pennad ez eo deuet he
c'homzou d'ober o hent en he spered, ha brema e kred ive
ez eo ar brezoneg eur yez talvoudus ha gwiskamanchou ar
vro eur skoazell d'ar vertuz; kaout a ra ive, pa ra eur zell
ous he mellezour, ez eo koantoc'h gant he c'hoeffig gwenn
ha skanv eged ar merc'hodennou a laka tammou tokou:
a dreuz war o fennou hag a zo evel dianket en hor Breiz!
n'o deus mui na gwiskamant o bro, nag hê yez; bez ez int
evel diswriennet ha digristenet e vezint ivez dizale,
ma kendalc'hont!

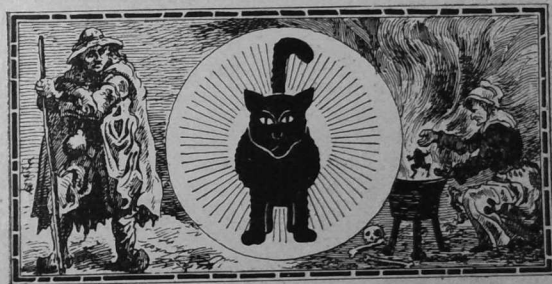
Lennet em euz diwarbenn ar Zaozon: « N'eus fors e pe
lec'h e vezont, e pe lec'h ez eont e kasont ato, ous seull
o boutou, eun tamm pri eus Bro-Zaoz » da lavaret eo e
talc'hont mat ato d'o yez ha d'o zemps a Zaozon. Dleet eo
e vijemp henvel outo war ar poent-ze: n'eus fors e pe
lec'h ez eomp bezomp lore'hus eus hor gouenn hag eus
hor yez. Yann-Ber Galloc'h a skrive: « Vad en deus graet
ar brezel da Vreiziz, rak breman e ouezont pegen kaer eo
an hano a Vreizad, pegen uhel eo o gouenn! » Ya, met ar
re yaouank n'eus mui hano eus ar brezel ganto; bez ez eus
traou diboell en o zouez, hag o deus mez eus o orin! hag
a zo gwelloc'h ganto chaokat galleg saout eged komz bre-
zoneg yac'h! ha dilezel hon tokou ledan hag hor c'hoeffou
dantelezet eget kemeret dremm lakipoted ha kanfartezed
ker.

Dleet eo d'ezo mont d'ar skol gant Aziliz; p'he deus gallet,
dizrei Oliv, e teui abenn eus eun niver bras a dud dizek
evelti. Disul, p'edon o tremen e biou an ti kleven he
mouez hégaret o lavaret hano diwarbenn ar gwinn hag eun
evach all bennag; kelennet e vez Oliv war bep tra evit
doare! met, poania rin da c'houzout petra he devezo lava-
ret, evid o lakat aman evit brasa mad meur e hini.

TINTIN ANNA.

Kredennou hag istoriou diwarben ar c'hizier e Breiz

E Breiz, kouls hag e broiou all ar bed, ar c'haz a zo
bet kemeret, a-viskoaz, evid eul loenig dibaot ha
gouest da lakat ar chans pe an dichans da goueza war
an ti c'lec'h m'ema o veva.

Sklerder e zaoulagad, ar c'halloud en deus da starda
pe da estenn mab e lagad, e vale didrous hag eveziant,
e redadegou-noz, ar viaouerez a vez gantan pa c'halv
e amezeien, an traou-ze holl hel laka da veza dishen-
vel a-grenn diouz loened all an Aotrou Doue.

Ar c'hizier du dreist-holl a vez muioc'h a glask
d'ezo eget d'ar c'hizier all: ar re-ze, a leverer, eo kizier
an arc'hant. Darn a grede e c'hellent, pa veze ententet
outo, evel m'oa dleet, trei o boued en arc'hant. War-
dro 1860, e voe eur prosez e lez-varn Lanhuon, etre
diou vaouez diwarbenn eur c'haz, a oa bet gwerzet ar-
c'hant bras gant unan anezo d'eben o rei da gredi d'ar
brenerez e kac'he ar c'haz eur pez a skoued bemdez;

aes eo d'eoc'h gouzout ne gavas ar brenevez skoued ebet biskoaz etouez fank he c'haz du, hag e tamallas ar werzerez dirag al lez-varn da veza he laeret.

Ar c'hizier du, eleiz her c'hrede, a oa diaoulou, kemeret stumm kizier ganto, evit gellout, gwelloc'h a-ze, trompla an dud. Degas a raent arc'hant en ti ma vezent maget. Gand an arc'hant-se, ar mestr a en em vezve, ar vestrez a en em droe war ar skanvadurez hag evelse, an arc'hant o lake o daou da gemeret penn hent an ifern!

Ar c'hizier-ze a veze barlennet ha maget evel bugale vihan. Eun dervez eur vaouez a oa o tivailhuri he c'haz du endra ma lavare e gredo en eur astenn e dreid ouz an tan. Eur balarennad yod a oa o yena e tal al ludu. A greiz pep kreiz ar c'haz a ehanas gand e gredo hag a lavaras d'e vestrez:

— Chit! Chit! va mestrez, va lezit da vont kuit!

— : Perag, eme ar vestrez strafuilhet o klevet he c'haz o komz.

— : O sellet ouzomp emae, ha ma vezan gwelet war ho parlenn, hoc'h holl beziou arc'hant a droio e deliou kras.

Ar mevel hag a oa er zolier en devoa klasket gwelet petra dremene en traon hag ar c'haz en devoa e welet. Gwechall e lavared e oa eun dra vat miret ouz ar c'hizier du da vont da ober ar « sabbat »; p'o lezed da dec'het evelse e kollent o amzer ha ne raent ket o arc'hant ken. Ar « Sabbat » a oa eur vodadeg a rae ar c'hizier, en nez, ouz sklerijenn al loar. Eus a ziou pe deir leo, tro-war-dro, e tirede kizier d'ar vodadeg-se. Darn a lavar ec'h en em vodent evelse evid enori o roue ha klevet e genteliou.

Eun nozvez, person Plougasnou, an A. Clec'h, a oa o tont d'ar gêr, en e garr bihan, diouz kosteriou Gwen-gamp; o pignat eur c'hrec'h edo tost da Blounerin, pa glevas eur viaouerez spontus o sevel eus eul lan-nog a oa tost d'an hent bras. Lakat a eure e gazeg da

jom a-zav hag e pignas war ar c'hae da welet petra dremene dre eno. Gwelet a eure, el lannog, eur bern kizier, — eur milierad a c'helle beza anezo, da nebeuta, — bodet en dro d'eur roc'h ha warni, evel war eun tron, e weled, azezet, brasa kaz ar vro. Doare en devoa da ober eur brezegenn d'e genvreudeur hag ar re-man a c'harme, beb an amzer, doare d'ezo da gaout mat ar pez a lavare. Person Plougasnou ne reas netra evit o c'has ac'hano rak gouzout a rae e oa danjerus bras mont da glask trabas ouz eur bern kizier, evelse, pa vezent bodet da ober o sabbat.

Eun den diwar ar maez a oa o tizrei d'ar gêr, eun pardaez, war e varc'h, gand eur fuzuilh war e skoaz, pa zigouezas d'ezan tremen ebiou eur warenn edo enni eur bern kizier oc'h ober o sabbat.

O welét roue ar c'hizier, en e zav, war eur roc'h, e kemeras e fuzuilh hag e laoskas eun tenn warnan. Kerkent ha m'en devoa graet e daol, e redas d'ar gêr hag e lavaras d'e vaouez ar pez en devoa graet. Kaz ar gêr, hag en devoa doare da gousket, e toull al ludu, o klevet ar pez a lavare e vestr, a lammas ouz e benn hag o skrabas, yuta ma c'hellas, e zivoc'h; klask a eure zoken e zalla hag e vouga.

Red e voe e laza raktal, ker kounnaret ha ma oa. Ar c'haz-ze a ranke beza troet e wad o klevet e oa lazet e roue.

Eur c'houer all eus a Zirinon o oa, eur pardaez, o tizrei eus a foar ar Faou pa glevas trouz kizier oc'h ober o sabbat. Chom a eure a-zav da zelaou a-bell; en eun taol, rener ar vodadeg oc'h en em drei diouz e du a roas eun urz da unan eus ar c'hizier; raktal ar c'haz-man a deuas warzu paotr Dirinon hag a lavaras d'ezan en eur vinioual : « Kit da lavaret da Viniou, ez eo maro Kerviniou ! »

Ar gwaz a zizroas d'ar gêr hag a lavaras d'e dud ar pez en devoa gwelet ha klevet. Raktal, kaz an ti, evel m'en divije kollet e benn, a en em lakeas da droi-

dellat en dro d'ar gegin o klask an tu da vont er maez hag o veza ma oa prennet an nor, e lammas er maez, dre ar prenestr, en eur derri eur werenn, ha goudeze ne vo e ket gwelet ken. E hano, da gredi eo, oa Miniaou ha marteze e oa aet da glask kemeret plas Kerviniaou a

ranke beza roue pe unan, da vihana, eus mistri brasa ar c'hizier er vro-ze.

Ar c'hizier bet ganet e miz meurz, war a leverer, eo a ya d'ar sabbat, loened t'er d'en em ganna int ha lorc'hus ; ar re a vez bet ganet e miz ebrel a vez mat

da logeta ; ar re a vez bet ganet, e miz eost, ne ouezont tapa nemed aered, sourded ha tousegi a zegasont gant pres, dirak o mestr, evel dre vrabanserez. Evid o lakat da goll ar voazamant-se eo red divega o lost d'ezo. Bleo eur gazez a c'hell kaout betek tri liou, met bleo eur c'haz n'eu devez nemed eul liou pe zaou. Mat eo floura ar chas ha fall floura ar c'hizier :

Eur c'hi mandruilhet, hanter vaget,
Eur c'haz mandruilhet, hanter grevet.

Ar bleo kizier a zo gouest da ampoezoni tud a lavaret gwechall ha darn a zo hag a grede e oa gouest eur vlevenn gaz da lakat eur bugel da dapa an drougskavent ; ar re goz a lavare : Teod ar c'haz a zo ampoezon ; teod ar c'hi a zo medesin : Lakit eur c'hi da lipat d'eoc'h eur gouli hag e pareo ; lakit eur c'haz hag e wasaio ; Teod ar c'haz a zo garo, evel eun eskenn ; digeri a raio d'eoc'h ho kouli hag eva a raio ho kwad. Arabad morse lezel eur c'haz e kichen eur bugel bihan kousket ; pignat a raio warnan hag e bouez her moustro hag her mougo.

E Kap Sizun e vez lavaret ar rimadellou-man d'ar vugale vihan :

Va bichig-me, pelec'h oc'h bet ?
— E ti vamm goz ! — Petra 'peus bet ?
— Tamm bara kig, tamm bara'mann
Hag er ger n'am beveze tamm
— N'oc'h ket bet fouetet ? — O ! nann !

E Brenellec, e parrez Eskibien, eur c'hilhog, eur c'haz hag eur c'hi a oa o tiviz o zri, o c'hortoz o mestr da zizrei, eus ar vourc'h ; bep sul, e veze mezo, ha pell an noz e veze abenn ma kemere penn hent ar gêr. An tri loenig a c'hortoze e zistro ; ar c'hilhog, pignet e beg eur wezenn a en em lakeas da gana dal m'her gwelas : « Arru ar mestr d'ar gêr ! » ar c'haz a viaouas : « Meo ? Meo ? » hag ar c'hi en eur harzal a respontas : « Ato ! ato ! ato ! »

Pa vez bet eur plac'h yaouank maeronez, evid ar wech kenta, e leverer anezi : « Aet eo er maez eus breuriez ar c'hizier ! » m'oarvat dre ma ne c'hell ket ar c'hizier beza paeroned pe maeronezed.

Arabad eo d'ar vartoloded stlepel ar c'haz a zo war o lestr, er mor, rak neunv a raço da vont da heul al lestr keit ha ma chomo nerz gantan ha goude ma vezo beuzet e krogo an dichans el lestr ha buan a-walc'h e c'hell beza goueledet. Pa vez finv er c'hizier ha pa vezont gwelet o lammet, a-gleiz hag a-zehou, an dra-se a verk ez eus avel da gaout. Pa weler ar finv-se en eur c'haz koz, an dra-ze a verk ez eus gwall amzer da gaout. Teir veradenn wad skouarn kaz, war a gred darn, en eur werennad win rus a zo eul louzou mat tre ouz an droug-skevent.

Pa vez eur c'haz, o klask tapa eur voualc'h, e teu dindan ar werenn en eur viaoual, ma 'zeo eun druez e-glevet : « Me ne welan lomm ! Me ne welan lomm ! Met ar voualc'h ha n'eo ket genaouok a respont d'ezan en eur zutadenn : « O ! gwelet ! gwelet ! ken eün ha ma teuet ! »

Da eur verc'h vihan klanv e leverer :

— Mignaon,
Marüg a zo klaonv !
— Dichat bichig
N'az po ket Marüg !

Diwarbenn ar c'hizier hag a ra alies an neuz da gousket evit tapa aesoc'h a-ze al logod e leverer :

Arabad fiziout e chouchet
O sonjal ez eo kousket !

Gwcchall, mesaerien Kerne o vesa o loened a gane :

Me am eus eur c'hazig rous
A zo tagnous ha pikous.

— Me a raio deuz e benn
Eur podig d'ober soubenn.

Me a raio deus e skouarn.
Diou votezig d'al louarn.

— Me 'raio deus e zaoulagad,
Eul luncdeu da ma zad.

— Me a raio deus e fri
Diou votezig da va c'hi.

— Me a raio deus e deod
Eur falc'hig da droc'ha geot.

— Me 'raio deus e zentaou.
Eur rastell da zirosta 'l laou.

— Me 'raio deus e groc'hen
Diou linsel hag eur pallenn.

Me 'raio deus e vouzellou,
Peder zugell ha diou raou.

— Me a raio deus e gov
Eur bailhig da voueta 'r moc'h

— Me 'raio deus e bao kleiz
Eur mailhig da frika 'n heiz.

— Me 'raio deus e bao diou
Eur mailhig da frita viou.

— Me 'raio deus e doull flêr,
Eur veskenn d'ar c'hemener.

— Me a raio deus e lost
Eur vazig da drei ar rost.

Ar rimadellou-ze a dle beza koz koz ; savet int-bet en amzer ma ranke pep hini, gant ar pezh a gave, en e ger, kempenn e veniachou-labour ; basou ar c'hezeg a veze kempennet gant kroc'hen ar c'hi koz ;

kroc'hen ar c'hizier a veze laket war baz-yeo an ejened ; kroc'hen an aered a veze laket da staga ar wallenn ouz troad ar freilh.

Gwechall pa veze savet eun ti nevez edo ar c'hiz da lakat-eul loen beo bennak er mogerioù : tud kriz a-wac'h a veze kavet zoken da lakat bugalé veo dindan tñen diazez o ziez. War a leverer, dindan mogerioù kastell Pont Callec, e kichenik ar Faouet, ez eus bet sc'he'let, ez-veo, eur c'hrouadur evelse ; an aotrou en devoa e brenet digand e vamm, hag an hini bihan a rack m'oa stanket toull ar voger warnan en devoa lavaret : « Ar vein-man a zo kalet, met kalon va mamm a zo kaletoc'h c'hoaz ! »

Gizioù garo e oa ar gizioù-ze, e gwirionez, ha gwella ma oant oa da jacha malloz Doue war ar re o heulie. Peurhesa, kilheien eo a veze laket e mogerioù an ti nevez hag o gwad a veze laket da redek war ar maenkorn, gwech ha gwech ivez e veze laket tousegi ha dreist-holl kizier. O freuza eur voger goz, e skolach Kastell-Paol, e voe kavet, breman ez eus eun nebeud bloavezioù eur c'haz bet klozet eno ha lezet da vervei gand an naon. Ar stumm kemeret gand gorf a ziskoueze pebez maro spontus en devoa bet.

E kastell Combourg, e kichenik Dol, el lec'h ma tremenas Chateaubriand, e vugaleach, e virer korf eur c'haz bet kavet en eur voger hag e kastell Fontainebleau e kichenik Paris, e virer ivez korf eur c'haz bet klozet en eur voger, er bloaz 1547, p'edod o sevel ar maner-ze.

Baradoz ar c'hizier e Breiz-Izel, eo Enez Sizun. E kement ti a zo eno ez eus eur bern kizier. An A. Carguet, — an darn vrasa eus istorioù ar pennad-skridman, a zo bet dastumet gantan, — a gavas en eun ti eno, er bloaz 1901, seiz torrad kizier bihan o veva, en eur gichen, en eun arc'h koz. Ar pesketaer en devoa

lakat pevar gaz gouez etouez e gizier donv hag an holl loened-ze a en em gleve mat tre. Ar c'hizier gouez-ze a oa ganet diwar gizier a oa bet laket a-raok an Dispac'h, e enezenn Kilaourou, da ober brezel d'ar razed a oa degouezet a gantchou eno, eus goueled eul lestr eus ar Holland en devoa graet pense e Penn-ar-C'haz.

Ar razed-ze a zebre an ed, al legumach, kement tra a gavent hag a lazas an darn vrasa eus ar c'hizier. Er enezenn ar c'hizier a gav o bevans er mor; mont a reont da besketa, pa vez diskennet ar mor, en toullou dour a gavent etre ar c'herrez; gand eun taol pao o zaolont war an traez. An aod ma vez beuzet enni ar c'hizier bihan a zo hanvet Porz-Kaig.

Gwechall, epad ar C'horaiz, tud ar C'hap, a veze el Loc'h e Plogoff, o vrennika pa veze izel ar mor. Eur pardaez, eur c'haz, a yeas da heul e vestr hag o veza kavet eur vrennigenn hanter zistag diouz ar roc'h ec'h en eun lakeas d'he lipat. Ar vrennigenn a en em stagas ouz ar roc'h hag a bakas teod ar c'haz etre he c'hrogenn hag ar roc'h. Ar c'haz a viaouas da c'hervei e vestr : « Me eo emezan, me eo ! » — « Piou ? » eme ar mestr. — « Mé eo ! eme ar c'haz krenfoc'h krenfa. Ar mestr kaer en devoa sellet ne wele den hag a dechas ac'hano hanter spoutet. Ar c'haz a en em lakeas neuze d'en em erbedi ouz ar vrennigenn :

Lez ha me da lezo !

Met ar vrennigenn, didruez, a respontas :

Erru al lano hag hor beuzo.

Autronoz e voe kavet ar c'haz beuzet, a-stok-korf, e traon ar garreg.

G. P.

Buhez tud va farrez

Va farrez, eur vourc'h vras, a zo enni tri rumm dud :

1° Bourc'hizien ha bourc'hizezed, eur guchenn hepken.

2° Micherourien, kenwerzerien, eur bernig brao anezo.

3° Ticien, darn anezo en o leve, darn all merourien hepken, hag ar rumm-ze eo a galz an niverusa.

War an dastum madou evid ar c'horf, an tri rumm dud-ze a zo kevatal. Holl e poaniont, lod da c'hounit bara hepken ha darn all da c'hounit bara hag aour gantan. Holl e kemeront muioc'h a breder gant o c'horf eget gant o ene.

Em parrez, an dud a zo sioul, sentus ouz al lezennou a c'houarn ar vro. Trouz na dizunvaniez n'eus ket nemeur er familhou ha pa zigouez eun tamm tabut bennak, peur-liesa an evachou krenv eo a zo da damall. An dud aman a oar brao gwalc'hi ha-skaota o dilhad lous er gêr, koulz war ar maez evel e kêr, ha nemed dioc'h eur red, e vez lezet an archerien er c'hazarn.

Eun tamm feiz toc'hor o deus ar vourc'hizien aman, ha pa vezont bet da zul en oferenn eiz eur, e kav d'ezo n'o deus mui netra da ober evit Doue. Ar bourc'hizezed avat a zo krenv en o feiz, ha dre-ze ivez leal en o c'henverz, mat d'ar paour.

Ar vourc'hizien a vez o sakramanti diou, teir gwech er bloaz, hag ar bourc'hizezed, e-leiz anezo bep miz.

Ar vicherourien a glask an oferenn vintin dre ma 'z eo ar verra, ha pôtrede ar c'houarnamant ne vezont ket war-dro. Ar vicherourien a vez eur wech er bloaz pe diou o kovez, dre ma vezont poulzet peur-liesa gant o gwragez. Ar feiz, siouaz, a zo ivez toc'hor e kalonou ar vicherourien.

Petra zo kiriek da ze, nemet ar skouerien fall a welont bemdez dirazo, skouerien fall skignet aman hag a-hont gant mevelien Paolig Lusifer! Ar gerent ivez, klouar o unan en o feiz, ne daolont ket a evez a-walc'h war o bugale.

Ar goueriaded a vez bep sul ha bep gouel en ofisou, alies o sakramanti ; ar re-man o deus eur feiz krenv ; doujans Doue a zo en o c'halonou, tud onest, tud vat e pep doare evit ar pezh a zell ouz ar relijion hag an dud a iliz.

Ar vourc'hizien em parrez a lenn bemdez eur gazetenn pe gazetenn, met n'eus ket eun hanter-dousenn hag a lennfe kazetennou fall da lavaret fall, hag an tri pe bevar a lenn ar re-ze a zo pennou skanv, traou diboell ha n'o deus ket a-walc'h a zeskadurez evit dispartia ar gwir diouz ar gaou. Ar vicherourien n'eus ket nemeur anezo o lenn ar politikerezh fall; n'eus nemet tri pe bevar darzot o lenn ar « C'hri du peuple » abalamour ma c'hortozont e tivero eun deiz ar mel diouz ar mogerioù, ma lennont ar gazetenn-ze. Petra zervich! war eun niver bras a dud, e kaver ato eun droch bennak!

Ar vicherourien em parrez a zo pôtrede sioul, daoust ma vagont gwarizi a eneb o mistri; met gouzout a reont ez eo red d'ar vioc'h peuri el lec'h m'eo staget, ha kentoc'h eget kaout trabas ouz o gwragez hag ouz o mistri, e chomont da beuri eur peuri tougn. Ober a reont eur beva-bevaik, met beva a reont.

An ticien aman a zo bet hag a vezo evit doare ato taget gant klenved an dastum!.. Seul vui, seul c'hoaz! ha re alies e welan ar pinvidig o sailha war ar paour; gwelet a ran diloja eur paour evit lakat koat, raz ha ludu-du en e lec'h. Gwelet a ran ar pinvidig o tiloja tri rumm tud evit en em loja e-unan.

Gwelet a ran tenna eur park, eur foenneg digant eur paour, evit ma c'hall ar pinvidig kreski e leveou pa lakat enno e vugale e-unan. Gwelet a ran ar pinvidig oc'h ober kraon gant ti hag o teurel er maez eun intanvez gant bugale yaouank!... « Te da genta, met me a-raok » a lavar ar pinvidig d'ar paour!..

Setu ar vuhez em parrez! Ar gwasker bras a wash muia ma c'hall, hag ar paour kaez gwasket ne c'hall ket gwikal! Brezel evid ar Vuhez eo a hanver an dra-ze! Eun druez eo ha netra ken!

« Na rit ket d'ho nesa ar pezh ne garfec'h ket a ve graet d'eoc'h! »

Siouaz! ar c'homzou-ze a zo koz ha pelj zo ankounac'haet gand an dud, gand ar Gristenien zoken! « Pep hini evitan e-unan, setu ar pezh a zo gwir hizio, dre-holl! « En em denn alese, ma 'z in aze ez lec'h, ma vezo d'in an dachenn zo ganez! »

Setu eur wirionez all, eul lezenn all ha hi koz ha bepred nevez, dreist-holl evid ar goueriaded, hag a deu da veza muioc'h-mui digalon e kenver ar paour.

Gwelout a ran e teu an tieien, hirio muioc'h eget bis-koaz, da veza lore'hus, otus, bras an tamm anezo! Ar brezel, hervez a welan, en deus graet vad d'ezo dreist-holl! Mar deo mat kaout ar pezh a zo red wardro eun tiegez evit gwellaat an tiegez-ze, ez eo iskis forani an danvez e traou didalvez.

Lavarit d'in ha n'eo ket forani an danvez prena tri marc'h-houarn da dri mab eun tiegez! lavarit d'in ha n'eo ket forani an danvez prena peder gwakol blevek da beder merc'h an tiegez evit mont d'ar pardon gant ar gwakoliou-ze pa vez an heol o vennout terri e c'houzoug! Lavarit d'in ne foranit ket ho tanvez pa breññ chadennou aour d'ho merc'hed ha loereier gwiad-kernid hag a vezo brein pa vezint bet gwisket eur wech pe diou! Foei! ar-c'hant en arrelach a rankit da gaout, evit heulia modou kêr, ha netra ken! » Tud diskiant, tud diboell! Hag a rendaelou, hag a dabut n'eus ket hirio en tiegeziou netra-nemet diwarbenn ar marc'h-houarn, ar manegeier, ar gwakoliou blevek ar chadennou aour al loereier seiz hag all!

Peurliesia n'eo ket ar re goz eo a zo da damall, met ar yaouankizou, ar baotred, ar grennarded, a vec'h ma c'houzont c'houeza ervat o fri, eo a zo o tigeri irouz evit kaout eur marc'h-houarn da vont d'ar park da ved ar zaoud, da vont d'ar pardon, d'ar redadegou kezeg ha me oar me da vont da bet lec'h e rank ar moumoun kaout eur marc'h-houarn! Ar verc'hig vrao, kerkent ha ma vez diskoliet, dioustu ma 'z eo kroget da c'hounit eun draik bennak, ne gav ket dereat mont er maez eus he zi ma ne vez ket gwisket evel liboudennou kêr, ma n'he devez ket eun tamm gwakol war he diousoaz, eur manegou war he daouarn!

Ar c'hiz a zo, hag ar c'hiz a ranker da heulia! a leverot. Ha me a lavaro d'eoc'h heulia ar c'hiz, libr oc'h, mar hoc'h eus aour ha mar kav d'eoc'h e c'hallot kenderc'hel gand an trein-ze! Koulskoude, evidon-me, ma vijen da zibab eur pried, n'eo ket ouz ar wokol nag ouz ar manegou eo e sellfen, met ouz an hini a zo dindanno. N'eo ket ar stern eo a ra ar marc'h nag al liou ar wetur, ha moarvat e kavin meur a zen fur da drei a du ganen. Anavezet em eus eur plac'h yaouank peultriner hag a lavare e oa gwelloc'h ganti beva bemdez diwar kafe ha kaout dilhad kaer da wiska! marvet eo peultriner diwar he c'hafe, hag he dilhad kaer n'int ket aet ganti en douar. Kalz c'hoarezed he deus ar plac'h yaouank-ze, c'hoarezed hag a zo goull o c'hof, met a zo fanfarluchou en-dro d'o c'horf, taget marteze gand eur c'hlenved. Piou a oar! Beza gwisket dereat a zo mat, beza gwisket hervez ar renk a zo kaer met iskis eo diskouez dilhad brao pa vezer plac'h yaouank, ha gwiska truilhou eur wech dimezet!

Morse ne vezo pouezet a-walc'h war an tech fall, re stank siouaz en hor Breiz, me lavar ar vezventi. Koulskoude, ar roulerien er barrez-man n'int ket stank. En tiegeziou ez eus gwin, a brener a veltadou, hag a vez evet pa deu unan bennak a ziavaez pe pa vez labourou tenn, ar foenn, pe an east. Gwasa zo, ma ne ev ket en e di, an tieg, kerkent ha ma 'z a d'eur marc'had pe d'an oferenn, a gav war e hent eur Per pe eur Paol bennak, ha kerkent d'an osteleri! Eur medisin bras hag a zo c'hoaz beo, en deus lavaret n'eo ket graet korf an den na gant gwin na gant evach all ebet, nemet gand dour; ha pa vez sec'hed, sec'hed dour eo a vez ha nann sec'hed gwin! Ar gwin emezan, n'eo ket magadur, met eun ampoëzon bihan n'eo ken! Farsus eo gwelout e kemerfe an dud ar c'hiz da lavarout ha da c'houlenn yec'hed an eil d'egile, d'an ampoent m'emañt oc'h en em ampoëzoni an eil egile! N'eus ket, ha ne vezo biken kavet eur c'hiz sotoc'h eget ar c'hiz da vont en eun osteleri gand eur mignon da zispign gantan pevar real evit hen ampoëzoni. Bah!... eur banne na daou n'hellont ket ober droug da eun den, n'eus forz piou eo, evel ma ra daou daol bouc'hal e traon eur wezenn deo!

Da gendec'hel.

AN TRI ANGELUS

gant TALDIR

Air gallois: *Llwyn Onn.*

Sa - vet, sa - vet, Bre - to - ned, Se - tu ar min - tin, o
to - ned, An An - ge - lus a zo so - net barz en lein an
tour! Ar par - kou, an tre - va - jou, Al li - or - zou hag ar
pra - jou, Ar gwa - rem - mou hag ar c'hoajou, A c'halv d'al la - bour.
Kro - gomp holl gant hon de - vez, Ka - somp al loe - ned
er maez. Har - di, me - vel ha ma - tez, Holl d'en em zi -
kour! Sa - vet, sa - vet, Bre - to - ned, Se - tu ar min - tin o
to - ned, An An - ge - lus a zo so - net, barz en lein an tour!

1

Savet, savet, Bretoned,
Setu ar Mintin o toned,
An Angelus a zo sonet
Barz en lein an tour.
Ar parkou, an trevajoù.
Ar goaremmou hag ar prajoù
Al lenneier hag ar c'hoajou
A c'halv d'al labour.
Krogomp holl gant hon devez,
Kasomp al loened er maez,
Hardi! mevel ha matez,
Holl d'en em sikour.
Savet, savet, Bretoned,
Setu ar Mintin o toned,
An Angelus a zo sonet,
Barz en lein an tour.

2

Poaniet, poaniet, Bretoned
Setu ar c'hreizde o toned,
An Angelus a zo sonet,
Barz en lein an tour.
Pephini a gemero
Kalon da doulla e ero,
Hag ar c'hrovou a vo dero.
Pa voint el labour.
Pa ziwano an hadenn
Ar bed en do bara melen,
Pa zârêvo an avalenn,
Vo evet jistr flour.
Poaniet, poaniet, Bretoned,
Setu ar c'hreizde o toned,
An Angelus a zo sonet,
Barz en lein an tour.

3

Kousket, kousket, Bretoned,
Setu an noz du o toned
An Angelus a zo sonet,
Barz en lein an tour.
Hadet eo an trevajoù
Falc'het eo bet ar prajoù,
Diskouret eo ar c'hoajou,
N'eus bet den leizour.
Echuet eo an devez,
Prennet eo an tiegez
Skuiz eo mevel ha matez,
Fin zo d'al labour.
Kousket, kousket, Bre'oned,
Setu an noz du o toned,
An Angelus a zo sonet,
Barz en lein an tour.

— Goulenñ a c'heller ar zon-man da brena, a gantchou,
gant diou ganaouenn all, digant an A. F. Taldir Jaffrennou,
Keraez.

○ dousder !

- O dousder noziou Breiz, pa gouez diouz an touriou
Tredc Angelüs ar c'hloc'h bras,
Pa ehan ar c'houer, er park, e labourion,
Evit pedi al « Leun a c'hras » !
- O dousder moriou Breiz, pa ziskenn, gant e c'hloar,
An heol rez an dremwel, d'ar red;
Ha pa zihun, en nenv, e kelc'h, en dro d'al loar,
Ar stered aour, plijus bepred.
- O dousder krec'hioù Breiz, duoc'h da o zal rouz,
Dre ma ya sked an noz war gresk:
A boan ma klevan c'hoaz o vont war-raok, nep trouz,
Ar gwaziou, leun a zeliou fresk.
- O dousder parkou Breiz, gant c'houez mezvus o bleun
Ken brao troet o fenn d'an traon;
Skoret war gein ar c'hae, diwallet gant ar c'hleun,
Holl aze e kouskint hep aon.
- O dousder koajou Breiz, pa dav an aveliou:
Al laboused a zo aet mud,
Darn war ar skourrou moan, darn all doun en deliou,
E voredont holl en o c'hliud.
- O dousder tiad Breiz, dirag krouer ar bed
Daoulinet war an douar-noaz;
Grasou a ro Doue da biou bennag a bed,
E zaouarn evelse e kroaz.
- O dousder kousk hor Breiz, pa sell piz ha pa wel
He c'houstians dinamm, d'an noz;
Dont a ray, diouz an nenv, tiz warno, meur a El,
D'hel laouennat gant hunvreou roz.
- Sant-Brieg, 3-6-32.

J. L'HELGOUAC'H, O. M. I.

Ar goukou

E miz ebrel, awechou en derveziou kenta, pa vez
lomm an amzer, awechou diwezatoc'h, wardro ar
bemzek, e vez klevet ar goukou o kana. « Koukou!
koukou! koukou! » An dud, oc'h he c'hlevet, a vez
laouen hag a lavar: « Em 'an erru an hanv, rak en em
gavet eo adarre ar goukou er vro. »

Hiniennou, kerkent ha ma klevont ar goukou, a vez
gwelet o skrabat o godell, da c'houzout hag o deus
pemp gwenneg, rak m'o deus pemp gwenneg neuze, ne
vo morse goull o godell epad ar bloaz. Pemp gwenneg
o devezo atao.

Ar goukou a zo eul labous hag a vev dishenvel diouz
al laboused all. Ken bras hag eur goulm, eun troatad
hirder eus he beg d'he lost, plun louet ha gwenn war
he c'hein, ar goukou a zo bras awalc'h. Da nijal n'eo
ket gwall vat; mont a ra eus eur wezenn d'eun all, hag
alies e kar diskuiza. Lavaret e vije n'he c'hell ket en
em glevet gand al laboused all eus he gouenn; pep kou-
kou a gemer he c'horn-bro, hag eno e fell d'ez i beza
rouanez ha mestrez. Ma teu eur goukou all da gana
tost d'ez i, ez aio e kounnar hag e raio brezel d'he
c'hoat; a daoliou beg ez aio d'ez i beteg he lakat d'ar
maro ma vez ret.

Al laboused all, en nevez amzer, a ra o neziou, a
labour hep damanti da glask ar pez a zo ret: plouz,
plun, reun, kinvi ha pep seurt traou. Ar goukou, hi, a
zo eun itroun vras. Lezirek eo ha diegus. Ne ra netra
nemet kana! « Koukou! koukou! » — « Me, emezi,
kemeret poan d'ober va neiz? Oh! ne ran ket. Me am
eus servicherien endro d'in. Ar re-ze a labouro evidon. »
Hag ar goukou a glask er c'haeou neziou al laboused
bihan, alc'houeder, meleneg ha re all. P'he deus kavet
eun neiz ennan viou, ar goukou a vunt ar viou-ze er

maez eus an neiz hag a zof hec'h-unan he viou en o lec'h. Penaos e vezint goret? N'e ket gant ar goukou eo, met gant al laboused bihan a zo bet laeret o neiz diganto. E lec'h stlepel d'o zro viou ar goukou er maez eus o neiz, ar re-man a daolo evez outo o zommo gant teneridigez dindan o flun, betek ma tigorint ha ma teuo koukoued bihan anezo. Piou a voueto ar reman? N'e ket ar goukou koz eo adarre, met al laboused bihan o deus goret ar viou. Ar reman a labouro adarre a-zevri da glask boued da vugale ar goukou a zo bras o c'hef hag o devez naon atao.

Alies, e miz mezeven, e weler eur goukou o nijal hag endro d'ezi eul labous bihan pe zaou. Al laboused bihan eo ar re a zo bet laeret o neiz d'ezo, hag ar goukou a heuillont eo an hini a zo bet savet ganto. Kredi a reont, sur awalc'h, eo merc'h d'ezo, hag o deus karantez eviti, evel m'o deus an holl loened evit o re vihan. Met dizale e vezint dilezet gant an hini a gemeront evit o merc'h. Houman a en em ziskouezo diannaoudek e kenver ar re o deus he zavet, he maget, ha deuet fin mezeven, a guitaio hor bro evit mont da vroioù all, rak, evel ma vez lavaret,

Deuet Gouel Yann,
Aet ar goukou d'al lann
Deuet Gouel Per,
Aet ar goukou d'ar ger.

Tri miz hepken e chom en hor bro. Met epad an amzer-ze pet gwech he deus kanet « Koukou », den ne c'hellfe hel lavaret. Kerkent ha goulou deiz e vez klevet, edoug an deiz ive ha diouz an noz adarre.

Ouspenn kana a ra evelato. Ret eo debri evit chom beo. N'he deus kavet labous all ebet da glask boued d'ezi hag hec'h unan eo e klask prenvad a bep seurt da zebri evit terri he naon. Plijadur a ra d'an dud klevet ar goukou, rak an tri miz a dremen ganeomp a vez peurliesia an tri miz kaera eus ar bloaz. Y. U.

Marvailhou

1. — *Rabati reer atao.* — Eur person en deus skrivet kement-man.

Digouezout a ris eun derves e ti unan eus va farresioniz, Jerom, tonton Jerom, a rea ar vignoned anezan. N'edot ket ouz va gedal.

Jerom a oa eur c'hristen mat hag eun tad skouerius, ouspenn ma 'z oa eur micherour ampart en e labour. Eur peziad den a oa anezan, ha me lavar ne vije ket bet brao mont dirazan da wapât ar relijion hag an traou santel.

Edo azezet e kichen ar preneustr, e vab gantan war benn e c'hlin (an navet eus e vugale).

— Doue r'ho pennigo, Jerom, eme-ve d'ezan, yac'h oc'h?

— Bennoz Doue, d'eoc'h ive, Aotrou Person; ne dan ket fall, evel a welit... Ha c'houi?

— Kavet ho peus da ober gant ho mab, evit doare?

— Dres, Aotrou Person, edon o teski d'ezan ober sin ar groaz. Gwelomp, Fanchig, diskouez d'an Aotrou Person penos e reer sin ar groaz. Ha gra mat, klev, evel em eus desket d'it.

Fanchig a oa diskennet d'an douar hag a zelle lentik ouz e dad endra ma lamme direiz e galon en e greiz. Hag hen da ober eur mell sin ar groaz, o kas krenn e vizied eus penn pella ar skoaz kleiz da benn pella an hini zehou.

— Mat! Mat sur! a lavaras an Aotrou Person. Eun tammig e kavan gwall vras koulskoude ar sin ar groaz-se, Jerom, ne gavit-hu ket?

— Mont a ran da lavaret d'eoc'h, Aotrou Person. Re vras eo marteze eun draig bennak breman. Hogen, gant an amzer e *teuer ato da rabati*...

Kentel. — Greomp mat ato hor sin ar groaz, na re vras na re vihan, ha diouallomp da *rabati* warnan morse.

2. — *Pa ne vez kountell ebet.* — Eur paour kaez dall a yea dre ar vro bleinet gant e gi blevek, a zor da zor, o klask an aluzen. Eun dervez ec'h en em gavas gant aotrou person Pouhervé dal ma teue er maez eus ar prespital, el lec'h m'en doa graet tro wenn.

— Ac'hanta, Jakou, penos eman ar bed ganez? a c'houlennas an Ao. Person.

— Asa, c'houi eo, Aotrou Person? Bed oun du-ze, ha n'edoc'h ket er gêr, ha setu em eus graet tro wenn...

— Penos? N'ec'h eus ket bet da damm bara?

— Nann, Aotrou Person; an itron, ho mamm he deus lavaret d'in dont eur wech-all, abalamour, emezi, n'he doa kountell ebet da drec'hi eun tamm d'in.

— Dizro du-man ganen! a lavaras an Aotrou Person.

O tigouezout er prespital, an Aotrou Person a yeas war-eün da arbenn ar bevans. Kregi a reas en eun dorz vara, hag eus e zaouarn ez eas war-eün e sac'h ar paour kaez dall.

— Oc'h ober petra emaoch 'ta, Aotrou Person? a lavaras an Itron, e vamm, o tigouezout.

— Va mamm, eme heman o c'hoarzin, pa ne vez kountell ebet e roer an dorz en he fez!...

Sant Yann hag Herodez

HERODEZ

Denet oun, Yann, d'az kwelout... ne rez nemeur a van;
Chom a rez dilavar, azezet war da vean...
Na yenat d'eur roue, da vignon!

SANT YANN

Va mignon, c'houi!...

HERODEZ

When tou, va dourn war va c'halon,
Az karout a ran kals; te' blij d'in dreist an holl,
N'eus ket eun all par d'it e bro ar sao-heol.

SANT YANN

Petra rafec'h eta d'ar re na garit ket
Pa zouarit ez veo ho kwella mignonned?
Eun toull, noz-du ennañ pa vez deiz e pep lec'h.
Peder chadenn houarn stardet war va divrec'h,
Mogeriou glazennek, dour ha bara divlaz,
En-dro d'in soudarded gant o c'hlezeier noaz...
Setu eno, nep aon, merkou a vadelez...
Hag am c'harit!... Nann, nann, goap a rit, Herodez.

HERODEZ

Perak ivez, Profed, perak emaoù atao
O klask va fistiga gant da gomzou c'houero!

SANT YANN

Selaouit mat! An neb a gomz a-berz Doue
'A zo dir war e dal ha nerz en e ene.
Eus an Nec'h em eus urz da grial hep paouez:
« Pinijen, pinijen, grit an heñchou kompes;
Goulaouet eo an deiz an heol a zo savet.
List oberou an noz, tec'hit diouz ar pec'hed.
Na larit ket: « Ni 'zo bugale Abraham! »
Diwar an naered oc'h, flemm hoc'h eus ha koutamm...

Ha petra dalvfe d'eoc'h beza eus eur ouenn vat
M'en em daolit d'an droug ha ma rit mez d'ho tad ?
Doue m'en defe c'hoant, er vein a zo aze,
A c'houezfe ar vuhez 'vit ober bugale.
Pinienn, pinienn... lemmet eo ar vouc'hai,
Hep truez e skoio, gwaz a se d'ar gwez fall.
Dizale an tieg a skubo naet e leur,
Ar skao-du ' vo stlapet da zevi en tan-meur;
Gouelit, huanadit, grit pinienn ervat,
Rogit ho kalonou, ha n'eo ket ho tilhad. »
Setu eno, roue, petra 'm eus lavarez
Da galz tud er gouelec'h, holl e vezent mantret;
Evidoc'h-hu, siouaz ! ne rit muioc'h a van
Eget an dud varo kousket dindan o mean.

HERODEZ

Tra ! n'oun ket eur sant bras; mar dan d'ar baradoz
E vezo kriep-ha-krap, n'ouzoun ket re penaos.
Met piou eo ar Profed savet en hon touez
A c'houlenn e ve graet an heñchou ker kompes?

SANT YANN

Emañ war an uhel, emañ 'barz an draonienn,
Vad a ra, e pep-lec'h, d'an dud klañv, d'ar beorien;
Dre ma 'z a, ar re zall kouls ha ni a wel sklear,
An neb n'hell ket bale a vez nerzet e c'har,
Ar re lor o-unan, skantet warno ar c'hig
'Vez dre eur gomz, laket naet 'vel eur bugelig.
Ar mor hag an avel, ar vahez ar maro
A oar e anaout hag a veul e hano.

HERODEZ

Diouz da lavar, hennez a ra kalz burzudou.

SANT YANN

N'oun ket din da blega 'vit diskoulm e voutou.
Trida ' ris dirazañ a-raok m'ouan deuet er bed
Trida ' ran hizio c'hoaz ker mat eo emandred.
Ya, me, geotenn dister, gwriziennet er gouelec'h.
Me poultrenn ha ludu, me preñv buhezec'h,

Me 'm eus bet an eurvad, war ribl stier ar Jourdin,
Da welout mab an Neñv. Jezuz, an Oan divin.
Deuet eo betek ennoun, stouet en deus e benn,
O burzud !... badezet eo bet gant dourn an den.
Pa savas eus an dour, an Neñv a zigoras,
En eul lez aour ha tan ' voe trôet an oabl glas.
Eur goulm a denn-askell a nijas da Jezuz,
Hag eus barr an Neñvou, eur voëz c'halloudus :
« Sed aze, emezi, va Mab mui karet,
Setu va Mab unik, melezeour va c'hened
Selacuit-heñ... » Jourdin, o ster dous ha santel,
N'hellin muioc'h ho kwelout, nann mui a-raok mervel !

HERODEZ

Me ' garfe da denna eus ar prizon dioustu
Met goude Du siouaz, emañ d'ar red Kerzu;
Te ' gomzo em enep hag emberr marteze
E rankfen er bac'h-mañ da zastum adarre.

SANT YANN

E-pad ma vez arne e vez kurun ha tan,
E-pad ma viot fall e klevot mouez Yann;
Grit pinienn pe deoc'h me ' c'hourdrouzo gwalleur;
Perak en ho palez e talc'hit gwreg ho preur ?

HERODEZ

Me, ober pinienn, a-grenn trei kein d'ar c'hig,
N'her grin, kleo mat, nemet pa vezin maro-nik.
Gwelloc'h e ve ganin mont e kriz gant Satan
Eget kas en he hent eur vaouez a garan.

SANT YANN

O roue dall !

HERODEZ

Ken dall, ker fall ha ma kiri;
Rak-se, profed, na zeu ket d'am heskinat mui;
Daic'h kloz da zaoulagad, klosoc'h c'hoaz da c'henou,
Evel m' emañ emañ, na trouz na rebechou.
Me, Yann, ' zo galloudus, en tu dehou en tu kleiz

Ez eus tud war evez 'vit va diwall noz-deiz;
Me 'm eus kezeg, kirri... pa evan gwin pe zour
N'eo ket e kleuz va dourn, met en eur c'halir aour;
Na da ket da gredi em be aon rak Doue,
An ifern n'eo ket graet d'an dud eus va doare,
Ne ran 'ta forz ebet eus tan-meur na bouc'hal.

SANT YANN

Er gouelec'h e klevis leoned o yudal,
O mouez a oa flour en keñver ho hini;
Skrija ' ran holl ouz o selaou vlasfemi.
Ar pec'hed, Herodez, a lemm bouc'hal Doue
Neuze e sko, e trouc'h, evel luc'hed an neñv;
Kant ha kant mil soudard d'ho tiwall ' ve dister
Ho marc'h glas e-unan, ker skañv e ziwesker,
Ma klever trouz e hern o skei taer taer an hent
'Vel eur barrad kazarc'h war eun dôenn vein-sklent,
Ho marc'h glas dindanoc'h a gouezo, sounnet-reut
Pa falvezo d'am mestr lakat varnoc'h e veud.
Taolit evez, m' ho ped, war maro eur roue all;
Ho tad ' oa Herodez, pa rankan komz leal,
Ha niveret hoc'h eus ar preñved dizoarc
A verve war e gorf, her sune, heñ debre
Mat, ken niverus ' oant hag ar vugaligou
A veuzas en o gwad war galon o mammou;
Dourn Doue 'zo pounner, pounner evit an holl,
Pounneroc'h c'hoaz evit ar rouaned dirol,
Eur gurunenn 'zo kaer e-pad ma vez buhez
Met nag hi wask ar penn pa ziskenner er bez!

HERODEZ

N'am sponti ket.

SANT YANN

Klevit, c'houi ' lavar oun profed,
Mat, ho setañs bremañ a welan displeget;
Eur vantell a daolot eun deiz dre c'hoaperez
War ziskoaz Mab Doue disgaset d'ho palez;
Rak-se, en eur vro all c'houi ' varvo karluet,
Ker paour ha ken noaz ma vo mez ho kwelet;

Goude ho tremenvan n'ho po ken lienenn
Nemet an tammou teil staget ouz ho kroc'hen,

HERODEZ

Ba! Ba! Kaoziou! — Eur ger... gra d'in hizio al le
E laoski disafar Herodez da roue,
Hag out lib'r, ha te, Yann, magez gant mel gouez,
Te dañvaio ganin dudiou eur palez.

SANT YANN

Biken !

HERODEZ

E-lec'h kroc'hen eur c'hanval disvlevet...

SANT YANN

Dalc'hit ho tilhad flour d'eur vaouez divezet;
Va frizon a blij d'in, karout ' ran va chadenn
Ha pa viot aet kuit, an toull-mañ ' vo laouen.

HERODEZ

Diwall !

SANT YANN

N'em eus ket aon, met d'it-te eo krena,
An douar skuiz ganez a garfe da lounka.

HERODEZ

Diwall a lavaran...

SANT YANN

O mez ! o falloni !

Pried da vreur, da vreur, a zalc'hez en da di !
Kerz kerz... c'houez ar pec'hed a zo gant da vantell,
Ruzder ar pokou falj ' zo c'hoaz war da vuzell,
Kerz diouzin...

HERODEZ

Kê ' toa!

SANT YANN

Da helec'h ez ez 'ta ?

N'eo ket dre 'n hent-se eo, an nor a zo ama.

Yann WILHOU

Trugarez d'eoche ! Kendalc'hit !

Miz Gouere ! miz ar foenn ! Tostañ a ra ar vakansou, bugale ; n'it ket da ankounac'haat ema er miz-man, d'ar meurz 26, gouel santez Anna, Mamm hor Bro.

Karit santez Anna koulz hag he merc'h an Itron Varia hag he mab bihan Hor Zalver Jezuz-Krist. Karit ivez ar brezoneg, yez kaer Breiz, e brezoneg eo e komze santez Anna ouz Yvon Nikolazig, p'en em ziskouezas d'ezan, du-hont e Keranna, breman ez eus tri c'hant vloaz hag eun dra bennañ !

Fizians am eus ennoñh, bugale geiz ha gwelet a ran e fell d'eoñh labourad a-zevri an dachenn lezet ganeoc'h e *Feiz ha Breiz*.

Sevel a rit istarioù berr ; dastum a rit gerioù fentus ; darn ac'hanoc'h zoken a zav skeudennou : *Feiz ha Breiz ar vugale* eo ho tra ha gwelet a ran e klaskit gwella ma c'hellit e lakaat dat zont da veza bravoc'h brava.

Pactred ha merc'hed bihan Breiz-Izel etre ha taouarn ema amzer da zont *Feiz ha Breiz ar Vugale* : skrivit ennan ; klas-lit lennerien nevez d'ezan ha ra gouezo warnoc'h bennoz ar Vamij Goz San'ez Anna.

AR BREUR BRAS.

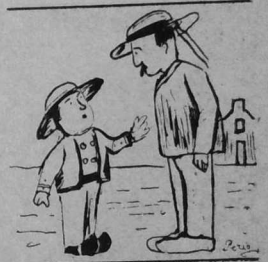
P. S. — Kasit ho liziri d'an A. Perrot, Rener *Feiz ha Breiz*, Scrignac (Finstère), a en em gargo d'o degas d'in da Paris.

SPERED HON LENNERIEN

— Pegeit a zo aboc m'eo keraet ar bara?
— Aboc an de-man.
— O! mat! roit d'in diou dorz neuze aboc dec'h !

— Va zad, hunvreet em eus, en noz-man ho poa roet pevar real d'in.
— A! mat! p'eo gwir out bet fur, dalc'h ar pevar real-ze ganez neuze !

Soazig. — Va zad, c'houi po peus anavezet Adam hag Eva?

An Tad. — Nann! va merc'h n'aoun ket koz a-walc'h evid an dra-ze.

Soazig. — Neuze e rankin goullenn ouz tad koz.

Ar mestr. Pegoulz a vez dastumet an avalou?

Laouik. — Pa ne vez ket ar « gard-champêtr » a-well

Yannig ar Marlouk

Mamm Yannig he deus graet fars-fourm; ar paotrig a zell outan, an dour en e c'henou; e vamm a lavar d'ezan mont da glask boued d'al lapined.
 — N'in ket hizio, eme Yannig, feuket!
 — N'es ket da lezel da ober, ac'han da war-
 'hoaz, ar pezh a c'helles da ober hizio!
 — Mat ! Neuze, eme Yannig, e c'hellan debri, hirio, ivez, ar tars-feurnho peus graet bremaik
 (Skrid kaset gant Andre Prat eus Skolach Itron Varia 'r Wir Zi-kour, Brest).

FAZI

An Aotrou Leon ar Bourc'hiz a ra bemdez a-riok e lein eun dro war ar « C'houss d'Arnot », e Brest, en eur lenn e gazetenn.
 Eun dervez e oa ken treset e speret war geveieg ar politik ma valeas heb e zonzal war eur c'hi bihan: heman, glazet, a youc'has gand ar boan !
 — Pardonit va dievezted, eme an Aotrou Bourc'hiz, e fri, ata, en e gazetenn, a-raok beza gwellet an hini en devoa glazet.
 Antronoz, e tigozazas gantan ober kement all, met e lech eur c'hi, eun itron goz eo a c'hlasas:
 — Loen fall 'zo ' c'hanout, hep sellet adarre da welet piou en devoa glazet, perak e rankes en em gaout evelse, etre va zreiz, bepred!
 Skrid kaset gant Mauris ar C'lech Skolach I. V. wir Yikour, Brest.

Liziri hol lennerien

Etouez Liziri hol lennerien setu aman unan, skrivet e brezonek yac'h, gand eur verc'hig hag a gar kals he bro hag en deus graet kals plijadur d'ar Breur Bras.
 Bugale, allet eo d'eoeh kemeret skouer war ar verc'h-se :

Poullan, 19 a vis mae 1932.

Aotrou Rener,

Hor mestrez-skol he deus lennet d'omp Feiz ha Breiz ar Vugale. Plijout en deus graet kals d'omp; goude ar « certificat » e c'houlennimp aotre digant hor c'herent d'en em gomenanti d'ezan. Kas a reomp d'eoeh eur ger brao lennek dastumet en hon touez.

...An Aotrou Eskob a zo bet ouz hor gweled evid ar Gonfirmaston; kaset hon eus d'ezan en hor yez karet hag en deus lavaret d'omp ne omp ket eus a Vreiz Kousket.

Resevit, Aotrou Rener, hor gwella doujans.

Evit bugale Poullan,
Mari CANEVET.

STOURM AN TREGONT.

E hanter ar pevarzekvet kantved, ar Zaozon a oa diskennet en hor bro ha ne raent nemet gwaso ma c'hellent d'ar Vietoned.

Pennbroc'h oa hano mestr ar Zaozon ; e Ploermel edo o chom ; e dud a en em skigne a'e hano war ar maez.

Beaumanoir a velas eun dervez eun daolenn druezus hag a reas kals poan d'ezan : kouerien geiz, staget gant chedeun houarn, gaou ha daou pe d'ri ha tri, o vont d'ar prizon gant ar Zaozon evel loened o vont d'ar marc'had.

— Aotrou Pennbroc'h, eme Veumanoir, n'ho peus ket a vez oc'h ober kemend all a boan d'ar re a ro d'oc'h bara, kig ha gwin ; ma ne vije ket bet an dud-ze, dre a'ze, ho piñe ranket hada an ed, her meñi hag hen dourna. Lezi i eta, da zistrei d'ar ger.

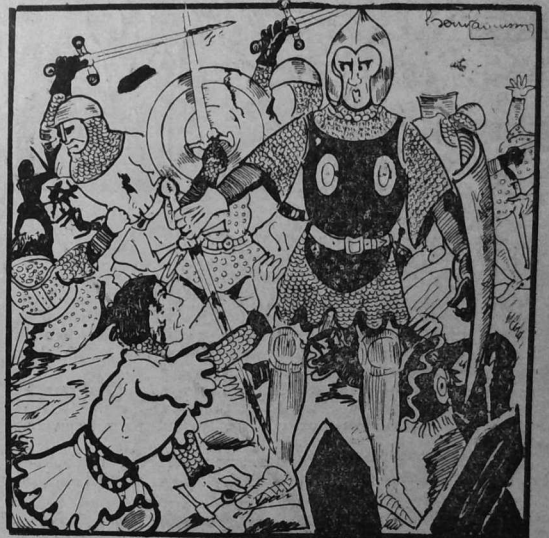
Pennbroc'h ne reas ket eur van ; fizians en devoa da veza mestr, war Vreiz a-bez.

— Mat, eme Veumanoir, an traon ne c'hellont ket padout ken evelhen ; war c'hoaz, 26 a viz meurzh 1351, kerkent ha sav-hed, e dervenn an hanter 'n'hent etre

Joslin ha Ploermel, e vezo an emgann ganeomp ; an tregont gwella eus eur gostezenn ouz an tregont gwella eus ar gostezenn all.

Antronoz, a-raok loc'hât eus a Bloermel, an tregont Saoz a glevas an oferenn ; an tregont breizad a falvezas ganto ivez kovez, konnaunia ha klevet an oferenn e Joslin a-raok mont d'ar stourmad.

— Ma peus sec'hed paotr, ev da wad.

Kerkent hag an deiz e tigoras an emgann :

Ker prim e koueze an taoliou,
Ha morzoliou war anneoioù,
Ker koenvet e rede ar gwad
Hag ar waz goude ar barrad.

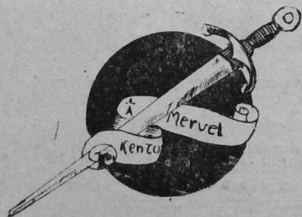

Ken didammet oa an harnez
Ha m'eo pilhennou ar paour kez
Hã klemm ar vare'hein er c'hloaz
Ker rust ha mouez ar mor bras.

Yann Veumanoir a voe glazet ; yunet en devoa en deiz-ze, rak er c'houraiz edod ; du oa gand an naon, ar skuizder hag ar c'holl gwad ; c'hoant en devoa da goût eun dra bennak da eva ; Jaffrez ar C'hoad a lavaras d'ezan : « Ev da wad, Beumanoir, hag e forri da zec'hed ! »

O klevet eun hevelep ger Beumanoir, a zailhas war ar Zaozon gant muioc'h a gounnar eget biskoaz . e dud a reas evel dan hag a-beun an noz eo an tregont Saoz ledet ouz torgeun !

Bugale Breiz, n'ankounac'hañt morse pebez tud kalonek eo bet ho tud koz.

Keleier ar Miz

Goueliou Dublin

Keleier ar goueliou kaer graet en enor d'ar Zakramant meulet ra vezo, e Iwerzon, eus an 22 d'ar 26 a vezeven, a vezo kavet aman er miz a zeu.

Hor mignoned a zo bet degemeret e Enezenn ar Zent, hag e Bro Gembre, e Carmarthen, Lampeter ha Llaneli, nann, evel amezeien met evel breudeur : e gwirionez, breudeur omp, dre ar gwad, dre ar yezou keltiek a gomzomp ha dre hor feiz kristen.

Goueliou Keranna

D'ar 24, 25 ha 26 a viz gouere ema pardon bras santez Anna Wened.

Bez meur ar zoudarded hag ar vartoloded maro er brezel bras a vezo benniget d'ar 24 da 10 eur, gant an A. Maglione, kannad ar Pab e Paris; an A. Mignen, arc'heskob Roazon, a gano an oferenn-bred hag an A. Duparc, Eskob Kemper, a raio ar brezegenn.

Da eur 1/2. Soudarded koz ar brezel bras, milierou ha milierou anezo, a 'z ay, e prosesion, gand o drapoioù, eus ar *Scala Sancta* d'ar Bez-meur: eno e vezo kanet kanaouenn ar re varo er brezel.

An A. Serrand, eskob Sant Brieg, a brezego.

D'ar 25 ha d'ar 26, ema pardon bras santez Anna evel er bloavezioù all.

Biskoaz, m'oarvat, abaoe ma vez pardonerien e Keranna ne 'n eus bet gwelet kement a dud e harz treid ar Vamm Goz, evel ma vezo gwelet er bloaz-man, ha kement-se a riskouezo d'an holl, anat ha splann, ema kalon Breiz o tridal e Keranna.

Goueliou Pontivy

Ar Varzed a raio o goueliou breizek e Pontivy, d'an 28, 29, 30 hag 31 a viz gouere.

Yez Breiz ha dilhad Breiz a vezo graet enor d'ezo edoug ar pevar dervez-se

Bleun-Brug Brest

4, 5 ha 6 a viz gwengolo

Brest d'ar 6 a viz gwengolo a zeu a vezo eur mor e gan hag a c'hened kement all a skoazell a gaver eus perz an holl.

Sant Yann hag Herodez moulet er Feiz ha Breiz-man eo o devezo da zeski ar re a venno kemeret perz e kens-trivadeg an displegerez (*déclamation*).

Leor an A. Gwilhou

O deus rakprenet al leor e miz mezeven :

- An A. Marc ar Berr, 6, ru ar C'hastell, Pont'n Abad 10
- An A. J. Kerandel, Plougerne 1
- An A. F.-M. Loaec, Gorre-kear, Plougerne 1

Leoriou rakprenet betek hen : $945 + 12 = 957$.

Degas an hanoioù d'an A. Perrot, *Rener Feiz ha Breiz*, Scrignac (Finistère) ar re o deus c'hoant da brena al leor a-raok ma vezo moulet : degas an hano heb an ar-c'hant.

DIVINADENNOU

RESPONCHOU divinadennoù Ebrel, mae ha mezeven a vezo moulet aman er miz a zeu hepken evit rei amzer d'hol lennerien, betek ar 15 a viz gouere, da zegas d'eomp responchou divinadennoù ar miziou-ze.

Degas ar responchou da *Rener Feiz ha Breiz*, *Scrignac*, *Finistère*. — Arabad degas d'eomp responchou divinadennoù gouere, eost ha gwengolo ken e vezo gellet rei ivez responchou divinadennoù an tri miz-ze, war eun dro.

Divinadennoù miz Gouere

I. — Piou eo ar barz gouiziek, hag ar prezezer helavar a welit skeudennaouet uheloc'h?

Degaset gant Herrik, Paris.

II. — Piou eo an den krouet
Ha n'en deus bet mamm ebet?

Degaset gant C. Lescop, Lann-ar-Poullou, Breles.

III. — Kiger sant Thonan hag e vaouez a oa o daou o c'hoari 'r c'hartou. Eur gwenneg eo an taol.

Goude pemzek taol ar c'higer a c'hounit seiz gwenneg.

Pet taol en deus gounezet pep hini?

Degaset gant Victor Gouriou, Sant Thonan.

IV. — Evnig Are a ziskenn, da draon ar menez, warlerc'h Alanig, e vignon. E pelec'h eman Lanig?

V. — Gwall amzer a zo war ar mor: eur vag a zo e riskl da ober pense. E pelec'h ema ar pesketaer?

An diou zivinadenn ziveza-man a zo bet degaset d'eomp gant Renan Pleyber, eus a Paris.

Kanaouennou ar Bleun-Brug

Le XXIIe concours des chorales bretonnes aura lieu cette année à Brest, le 6 Septembre.

Cette manifestation de musique bretonne aura cette année une ampleur exceptionnelle.

On prévoit la venue d'un grand nombre de chorales des cinq départements bretons.

Le recueil des chants et chœurs qui sont imposés aux chorales concurrentes vient de paraître.

Nous venons de le parcourir avec le plus vif plaisir. Dans les premières pages, les mélodies destinées aux Solistes.

Tout d'abord, un *air à danser* (*Son ha ton da zansal*), pour voix de soprano.

Alph. Boucher, s'est chargé d'écrire un accompagnement de piano sous cette mélodie, c'est dire qu'il est réussi et bien caractéristique.

Aux 7e, 8e et 9e mesures, les danseurs, entraînés par un rythme endiablé, se verront forcés de sauter.

M. Guillerme nous présente *Son fest mevezon* (chant de la fête de Juin) dans le genre aussi d'une chanson à danser. L'harmonisation de cette mélodie pour contralto est originale.

Nous trouvons ensuite (*Son ar ozner*), que Alph Boucher a recueilli à Trégunc, jolie mélodie bien bretonne.

Math. Guillermit, a harmonisé une charmante chanson bretonne: « *Da Gaourintina* » (à Coréentine) sorte de sérénade qui, par sa gracieuse ligne mélodique fera les délices de tous les chanteurs.

M. Guillerme, le fureteur toujours si heureux, propose aux voix de basses, une curieuse chanson bretonne qu'il a glanée en 1920 à Kerlouan: *Eured ar laouenanig*, le mariage du coitelet.

Nous arrivons ensuite aux chœurs imposés.

J.-L. Mayet, les a écrits avec une maîtrise incontestable.

Da zaoulagad (Tes yeux), chœur à 2 voix égales.

An anzav (L'aveu), à 3 voix égales.

Ar Wreg nec'het, à 3 voix inégales.

Klemvan, à 4 voix mixtes.

Ces mélodies et chœurs sont tous choisis avec un goût parfait.

Les auditions qui en seront données au Concours du Bleun-Brug, le 6 septembre prochain, à Brest, obtiendront, nous en sommes certain, un gros succès.

Les Sociétés Chorales qui les travailleront seront sous

le charme de ces belles mélodies bretonnes et se procureront d'intenses joies artistiques.

JEAN D'ARVOR.

On peut se procurer le recueil des chants et chœurs du Bleun-Brug 1932 en s'adressant à Mlle P. Torcol, 11, rue Algésiras, Brest. Le recueil net, 5 fr. 50.

Règlement du Concours de Chorales du 6 Septembre prochain

1°) Toute chorale concurrente doit chanter deux morceaux : l'un *imposé* par le recueil des Kanaouennou 1932, l'autre *libre*, c'est-à-dire qu'elle peut puiser à son choix dans l'un des recueils précédents, ou ailleurs. Il suffit que les 2 morceaux soient de même catégorie.

2°) La même chorale peut faire entendre deux auditions de chœurs différents (par exemple, après avoir concouru pour les chœurs à 4 voix, concourir pour les chœurs à 3 ou 2 voix. Mais dans les 2 cas, morceau imposé et morceau libre).

3°) Les solistes ne chantent qu'un morceau, celui qui est imposé. Ne peuvent concourir que les membres d'une chorale ayant pris part au concours.

4°) Les solistes classés sous le nom de chanteurs populaires, peuvent être pris n'importe où; mais ils doivent chanter de l'inédit, ou des chants peu entendus dans les concours. Et en aucun cas, ne se permettre de donner des mélodies françaises — ou étrangères, habillées en breton.

— Recommandation aux sociétés rurales qui l'ignoraient encore, de ne pas établir de confusion entre voix d'hommes et de femmes ou enfants.

Prière instante de se faire inscrire le plus tôt possible, en indiquant: a) le chant imposé et le chant libre choisis; b) les noms des solistes joints à la mélodie qu'ils doivent donner.

c) Le nombre des membres de la chorale, et la distance kilométrique qu'elle aura à parcourir.

Les renseignements touchant le lieu et l'heure où aura lieu le concours, ainsi que la subvention attribuée aux sociétés concurrentes pour alléger leurs frais de déplacement, seront donnés ultérieurement.

Pour les inscriptions et les informations supplémentaires, s'adresser à la secrétaire du comité de musique: Mlle G. de Kermenguy, Cléder (Finistère).

TI KOZ L'OLLIÉROU
L'HOSTIS & JORDE
SUCESSEURS
18, 27, rue Louis-Pasteur, Brest

Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en hon ti e kavoc'h ato ar mûla da joaz hag an dessinlou nevesa e mouchoerou ha tavancherou brodet.

Seiz, mezer, ha danvez a bep seurt.

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus forz pehini all.

Eun eskompt a ugent real dre gant a vez roet e marc'hadourez ha dek dre dant d'ar familhou niverus diwar giskouez o c'hartenn.

AU TIGRE ROYAL
FOURRURES & PELLETERIES
37, rue de Siam, BREST

Grand choix de Fourrures de toutes provenances

--- Transformations ---
--- Réparations ---

PRIX MODÉRÉS

Prena a reer es-kriz, krec'hin lern, kaerelled-vras, lapined; gozed, pudasked, hag all..., ha paet e vezont prizioz mat.

Klenved ar c'henou hag an dent

SUCESSEUR DE
A. LAPIQUONNE L. JÉZÉQUEL

Tenner dent
Loreet gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour ha war gaoutchouk, hervez ar skouerlou diveza.
Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A RA :

Bep Lun, e LESNEVEN, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn e BRASPARTS hag er FAOU. — Ar c'habinet a gonsul tationou a zo digor e Brest, 4, passage St-Martin, aboue 9 eur betek krestez, ha da 2 eur betek 6 eur. Tél. 0-16

à bon gosier...
bon vin !

LES COSTUMES BRETONS MODERNES

fillets, pullovers, vestes, ensembles pour garçonnets, dames, fillettes
TRICOTÉS EN LAINE DE BRETAGNE brodés soie (motifs celtiques)
Créés et déposés par la Maison

CHOLEAU, DE VITRÉ

SONT EN VENTE A : BENNES, "TI BREIZ", 4, rue Hoche
BREEST, Mademoiselle GRÉAC'H, 93, rue de Siam et à KERILTUD, 11, rue Algésiras
PERROS-GUIREC : chez CLAUDE et SUZANNE —*— GUILGAMP, chez MENGUY, Rue Notre-Dame
S'ADRESSER AUSSI A : CHATEAULIN, café RIOU, 13, Grand'rué, le premier jeudi du mois.
PONT-CROIX, restaurant POUPON, Rue du Collège

Dépositaires demandés en chaque ville — GROS : CHOLEAU, VITRE (I.-et-V.)

Ar Merour: F. GEORGELIN.